

Datum
2010-06-15

§ 114

Tillgänglighetsplan för Tyresö kommun 2008 - 2010

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

- Tillgänglighetsplanen godkänns

Ärendebeskrivning

Förslag till åtagande samt åtaganden och resultat för 2009 redovisas i bilaga.

Kostnader för åtaganden i tillgänglighetsplanen 2010 (600 tkr.)

Tillgänglig information och kommunikation:

Layout och tryck av guide för personer med psykisk ohälsa **30 tkr.**

Tillgänglighet i den fysiska miljön/ kommunens lokaler

Tillgänglighetsförbättringar i Tyresös skolor 700 tkr. (budgeterat av Barn- och utvecklingsförvaltningen). Hittills i år beslut om åtgärder i Stranskolan, Fårdala skola och Krusboda skola (350 tkr.).

Hörselhjälpmedel.

1. Hörslina och trådlösa mikrofoner med laddare till lokal Tonfallet i Kulturskolan 19 tkr.
2. Komplettering med enkel talljudsanläggning i Kvarnhjulets kafé 22 tkr
3. Portabelt trådlöst hörslingssystem. Tillgänglighetsväska som innehåller huvudmikrofon, en ” skicka runt-mikrofon” samt 8 mottagare med halsslinga. Väskan innehåller även 3 st. hörlurar för personer som saknar hörapparat med telespole. Tanken är att utrustningen ska användas av alla förvaltningar. 74 tkr.
4. Trådlösa mikrofoner med laddare till Programrummet, biblioteket (handhåller mikrofon, headsetmikrofon samt laddare för 2 trådlösa mikrofoner). 8 tkr. **123 tkr.**

Anpassning av mötesrum för elöverkänsliga. Kostnad för mätning **4 tkr**

Tillgänglighet i den fysiska miljön/ kommunens utemiljö

Anpassning av busshållplatser för att möjliggöra trafik med låggolvsbussar längs tre stomlinjer i kommunen samt påbörjande av åtgärdsplan för undanröjande av enkelt avhjälpta hinder (anpassningen av busshållplatser beräknas kosta ca. 800 tkr. av de 1,5 miljoner kr som Tekniska kontoret har innevarande år för åtgärdande av hinder i kommunens utemiljö).

Tillgänglighetsförbättringar i kommunens rekreationsområden **100 tkr.**
(uppräknat jämfört med angivna 50 tkr. i planen).

Tryck av tillgänglighetsguide **20 tkr.**

Omsorg och social service

Två föreläsningar under året i kommunens föreläsningsserie (vårens föreläsning om att leva med Aspergers syndrom hade 148 åhörare). **20 tkr.**

Kultur och fritid

Gemensam broschyr med Haninge och Nynäshamns kommun om fritidstips för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. **30 tkr.**

Samverkan med Naturskolan. **10 tkr.**

Datorträning i samverkan med de lokala handikappföreningarna **20 tkr.**
(tanken är att i förlängningen göra en Arvsfondsansökan).

Arbete

Stöd till delområdet mobilisering i KomAn-projektet. **50 tkr.**

Övrigt

Två planeringsdagar för KRF:s arbetsutskott. **12 tkr.**

Intäkter

30 exemplar av tillgänglighetshandboken beställda av Tengboms arkitektkontor för internutbildning. **3 tkr.**

Ersättning från Sala kommun för möjlighet att använda textunderlaget i tillgänglighets-handboken till egen handbok med lokalt bildmaterial **3 tkr.**

summa : 413 tkr

Åtagandena som redovisats ovan medför inte att hela budgeten är in-tecknad. Det ger ett visst utrymme att ekonomiskt stötta andra förvaltningars tillgänglighetsarbete. Beslut om detta tas av förvaltningschefen.

Tillgänglighetsplan för Tyresö kommun 2008-2010

Förslag till åtagande 2010

Mål: Alla kommuninnevånare ska
kunna ta del samhällets
service och utbud på så
likvärdiga villkor som möjligt

tyresö kommun

Innehållsförteckning

	Sida
Inledning	3
Kommunal planering och Kommunala rådet för funktionshinder- frågor	4
Ökad medvetenhet och bemötande	5
Tillgänglig information och kommunikation	5
Tillgänglighet i den fysiska miljön	6
Omsorg och social service	8
Kultur och fritid	8
Utbildning	9
Arbete	9

INLEDNING

Omvärldsanalys

Termen handikapp: Socialstyrelsens terminologiråd har fattat beslut om revidering av termerna funktionsnedsättning och handikapp.

Funktionsnedsättning och funktionshinder är inte längre synonymer, funktionshinder blir en egen term och handikapp utgår.

I och med detta definieras begreppet funktionsnedsättning som nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga.

Begreppet funktionshinder definieras som begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. För båda termerna avråds handikapp som synonym. En viktig konsekvens är att funktionshinder inte är något som en person har utan det är miljön som är funktionshindrande.

Samhällets insatser

Samhällets insatser kan därför både ha en inriktning mot att förbättra de förmågor som funktionsnedsättningen innebär (till exempel genom en väl fungerande rehabilitering eller effektiva hjälpmedel) och att förbättra samhällets tillgänglighet så att en funktionsnedsättning inte behöver utgöra ett funktionshinder (till exempel tillgänglig information och kommunikation eller undanröjande av hinder i den fysiska miljön).

Vägledande dokument:

År 2001 antog riksdagen en nationell handlingsplan för att öka delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning.

I planen angavs följande övergripande mål:

- **att** skapa ett samhälle med mångfald som grund
- **att** samhället utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhället
- **att** skapa jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning.

I den nationella handlingsplanen anges tre prioriterade områden till år 2010:

- **att** se till att handikapperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer
- **att** skapa ett tillgängligt samhälle
- **att** förbättra bemötandet

I den nationella handlingsplanen finns också ett fördelat sektorsansvar för att de uppsatta målen ska kunna nås. Skolverket har till exempel det statliga sektorsansvaret när det gäller elever med funktionsnedsättning.

FN:s standardregler (antagna av FN 1993), som utgör principiella ståndpunkter om staternas ansvar mot samhällsmedborgare med funktionsnedsättning, är också ett viktigt vägledande dokument. Standardreglerna är 22 till antalet inom följande områden:

- förutsättningar för delaktighet på lika villkor (till exempel rehabilitering)
- huvudområden för delaktighet på lika villkor (till exempel arbete och kultur)
- genomförande (till exempel lagstiftning och samordning)
- uppföljning och utvärdering

Utgångspunkten är att alla människor har samma värde och rättigheter.

En ytterligare förstärkning av rättighetsperspektivet har skett då FN i december 2006 antog den nya konventionen om mänskliga rättigheter för människor med funktionsnedsättning. Konventionen undertecknades för Sveriges del i mars 2007. Konventionens syfte är att stärka skyddet av de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning enligt de konventioner som redan finns. Konventionen som fokuserar på icke-diskriminering listar nödvändiga åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska kunna åtnjuta såväl medborgerliga och politiska som ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Ratificeringen av konventionen har påbörjats vilket innebär att svenska lagar och regelverk ska ses över så att de stämmer med rättigheterna i konventionen. Detta är en process som kan ta upp till ett par år.

Mål: Målet med planen är att genom konkreta åtgärder skapa ett tillgängligt samhälle där alla kommuninnevånare kan ta del av samhällets service och utbud på så likvärdiga villkor som möjligt.

Planens utformning:

Planen omfattar följande områden:

1. Kommunal planering och KHR:s roll
2. Bemötande
3. Tillgänglig information och kommunikation
4. Tillgänglighet i den fysiska miljön
5. Kultur och fritid
6. Omsorg och social service
7. Utbildning
8. Arbete

Inom varje delområde finns en mer generell text tillsammans med åtaganden för innevarande år. Detta innebär att planen omfattar åren 2008 till 2010 men har åtaganden separat för åren 2008, 2009 och 2010.

Förslag till åtaganden för påföljande år ska finnas med när kommunens budgetarbete påbörjas för det kommande verksamhetsåret. I varje åtagande som anges i planen specificeras kostnad och ansvar.

Målgrupp:

Målgruppen för planen är barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning och personal som arbetar med dessa.

De olika funktionsnedsättningarna kan grupperas som följer :

- nedsatt rörelseförmåga i armar, ben eller bål
- perceptionsnedsättningar som nedsatt syn eller hörsel
- intellektuella funktionsnedsättningar medfödda eller förvärvade
- medicinska funktionsnedsättningar med ett stort antal undergrupper som till exempel diabetes eller allergi
- psykiska funktionsnedsättningar

Uppföljning av planen:

En uppföljning av planen ska ske årligen där de åtaganden som finns angivna ska redovisas. Uppföljningen ska delges kommunstyrelsen och ska även finnas med i årsredovisningen.

1.2 Kommunala rådet för funktionshinderfrågor

”Staterna ska erkänna handikapporganisationernas rätt att representera människor med funktionsnedsättning och den rådgivande roll man kan ha när det gäller att fatta beslut i kommunala frågor som berör personer med funktionsnedsättning. (FN:s standardregel 18).

Efter förslag om namnändring från rådet har kommunstyrelsen godkänt det nya namnet Kommunala rådet för funktionshinderfrågor (KFR).

KFR är ett organ för samråd och ömsesidig information mellan de handikappades organisationer å ena sidan och kommunens styrelser och nämnder å den andra. I arbetsordningen för rådet, fastställd av kommunstyrelsen (1999), betonas att kommunen ska informera om planer på förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation och därvid inhämta synpunkter från rådet i ett tidigt skede.

Rådet ska också beredas möjlighet att föreslå förändringar i frågor som har aktualitet för personer med funktionsnedsättning.

För att behandla ärendet av skyndsamt slag finns ett arbetsutskott.

1. KOMMUNAL PLANERING OCH KOMMUNALA RÅDET FÖR FUNKTIONSHINDERFRÅGOR

1.1 Kommunal planering

”Staterna ska tillse att aspekter som rör personer med funktionsnedsättning beaktas i alla relevanta sammanhang och i all planering.” (FN:s standardregel 14)

I den nationella handlingsplanen sägs att varje myndighet har ett grundläggande ansvar att inom sitt ansvarsområde leva upp till de nationella målen och FN:s standardregler. Allt för ofta ses frågor som rör människor med funktionsnedsättning som ett särområde i stället för en naturlig del inom politikerområdet. Kommunen bör inom alla sina verksamhetsområden verka för att de nationella målen för personer med funktionsnedsättning bör

ingå som en naturlig del i den ordinarie verksamheten.

Förändringar i kommunens verksamheter

Åtagande 2010: Vid förändringar i kommunens verksamhetsområden som berör personer med funktionsnedsättning ska rådet informeras på ett tidigt stadium för synpunkter. Vid kommunal planering som inbegriper projektgrupp ska övervägande ske om representant/er från KRF bör ingå i arbetet.

Kostnad: Inom ordinarie budgetramar

Ansvar: Kommunens nämnder

2. ÖKAD MEDVETENHET OCH BEMÖTANDE

- ”Staterna bör aktivt öka medvetenheten i samhället om människor med funktionsnedsättning, om deras rättigheter, behov och möjligheter och om vad de kan bidra med”
(FN:s standardregel 1)

Sedan 2008 finns informationen ”Jämlika möten” på kommunens intranät. Den ger konkreta råd om ett bra bemötande av personer med olika funktionsnedsättningar. Det är dock osäkert i vilken utsträckning informationen nått ut till kommunens medarbetare.

Åtagande 2010: Presentation av ”Jämlika möten” vid förvaltningsövergripande träff. Broschyren ska även delges kommunens företagarförening vid lämplig tidpunkt.

Kostnad: Ingen särskild kostnad

Ansvar: KRF:s sekreterare

3. TILLGÄNGLIG INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

Staterna bör inse tillgänglighetens betydelse på alla områden i utvecklingen mot full delaktighet. Oavsett vilka eller hur stora funktionsnedsättning människor har, ska staterna se till att de får information och möjlighet till kommunikation.
(FN:s standardregel 5b)

Handisam, den statliga myndigheten för handikappolitisk samordning, har regeringens uppdrag att samordna och driva på i svensk handikappolitik. Handisam har tagit fram ett inventeringsformulär som har använts av organisationer och myndigheter för att fastställa i vilken utsträckning i dess kommunikation och information är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

I formuläret finns följande delområden:

- **telefonsamtal** (till exempel talsvarssystem, information till personal om tal-tjänst och texttelefon)
- **korrespondens och meddelanden** (till exempel brev i alternativa format och utformningen av blanketter)
- **skriftlig information** (till exempel formgivning med bästa möjliga läsbarhet eller i lätt-läst form)
- **webb och e-tjänster** (till exempel tillgänglighet enligt internationella riktlinjer, grundläggande information på lättläst svenska eller stödjande funktioner som ”talande webb”)

3.1 Kommunens hemsida

Kommunens hemsida har fått en bättre tillgänglighet genom anpassafunktionen (till exempel textstorlek), talsyntes och lättläst information. Ytterligare ett steg att göra hemsidan mer tillgänglig är att lägga in grundläggande information via teckenspråksfilmer. Teckenspråk har av riksdagen erkänts som ett eget fullvärdigt språk.

Åtagande 2010: Inläggning av tioalet informationsfilmer på teckenspråk inom områden som förskola och skola, försörjningsstöd och konsumentvägledning.

Kostnad: 4 tkr. från tillgänglighetsplan

Ansvar: Chefen för informationsenheten

3.2. Teletal (från 2009)

Genom att ansluta sig till Teletal kan man från kommunens växel, med en knapptryckning, vidarekopplas till Teletal. Teletal kan då ge tal/minnes/anteckningsstöd under samtalet. Ett antal kommuner har infört denna service till sina innevånare.

Åtagande 2010: Kommunen ansluter sig till Teletal för att förbättra möjligheten till kommunikation för personer med tal- eller minnes-svårigheter.

Kostnad: Tjänsten är kostnadsfri

Ansvar: Redovisningschefen

3.3 Guide för personer med psykisk ohälsa (delvis kvar från 2009).

Textförslag framtaget hösten 2009 och Socialförvaltningen har nu inkommit med synpunkter

Åtagande 2010: Färdigställande av guiden efter kompletterings- och ändringsförslag från socialförvaltningen. Guiden ska finnas på kommunens hemsida och i tryckt form.

Kostnad: 20 tkr. från

Tillgänglighetssplan

Ansvar: KRF:s sekreterare

4. TILLGÄNGLIGHET I DEN FYSISKA MILJÖN

Staterna bör inse tillgänglighetens betydelse på alla områden i utvecklingen mot full delaktighet. Oavsett vilka eller hur stor funktionsnedsättning människorna har ska staterna införa handlingsplaner som gör miljön tillgänglig för dem. (FN:s standardregel 5)

4.1 Kommunens lokaler

Den nationella målsättningen är att enkelt avhjälpta hinder ska vara åtgärdade till och med år 2010. För att nå målet har Boverket därför tagit fram följande:

”Föreskrifter och råd om enkelt avhjälpta hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser (HIN).

Föreskrifterna och råden omfattar:
– fysiska hinder i form av mindre nivåskillnader, tunga dörrar eller felaktigt placerade eller felaktigt utformade manöverdon.

- kontrastmarkering och varningsmarkering
- skyltning och ljudmiljö
- bristande och bländande belysning

– balansstöd

- utformning av biluppställningsplats för motorfordon

– lekplatsers utformning och utrustning

a. Tillgänglighetsförbättringar i Tyresös skolor

En åtgärdsplan för tillgänglighetsförbättringar (enkelt avhjälpta hinder) i kommunens skolor för perioden 2007-2010 pågår.

Åtagande 2010: Förbättringar av tillgängligheten i kommunens skolor enligt åtgärdsplan.

Kostnad: 700 tkr. budgeterat av Barn- och utbildningsförvaltningen

Ansvar: Tekniska kontoret i samverkan med Barn- och utbildningsförvaltningen och tillgänglighetsrådgivaren

b. Hörselhjälpmedel

Ett antal kommunala lokaler inventerades hösten 2009 med förslag till förbättringar, dock inte kommunens skolor.

Åtagande 2010: Inventering av behovet av hörselslingor i Tyresös skolor.

Installation av hörselslinga i Kulturskolans samlingssal Tonfallet samt införskaffande av mobilt hörselhjälpmedel som kan användas av alla förvaltningar.

Kostnad: 120 tkr.

Ansvar: Tillgänglighetsrådgivaren

c. Anpassning av mötesrum för elöverkänsliga

Behov finns av någon möteslokal i kommunen som kan nyttjas av personer som är elöverkänsliga.

Åtagande 2010: Undersöka möjligheten att anpassa ett mötesrum i föreningsgården Kvarnhjulet, så att det kan nyttjas av personer med uttalad elöverkänslighet

Kostnad: 4 tkr. för mätning

Ansvar: Utvecklingsförvaltningen, Tekniska kontoret, tillgänglighetsrådgivaren och KFR:s tillgänglighetsgrupp.

4.2 Tyresö centrum

Tillgänglighetsförbättringar i Tyresö centrum pågår i samverkan mellan Rodamco/Tyresö centrum och KHR

Åtagande 2010: Fortsatta tillgänglighetsförbättringar i Tyresö centrum genom samverkan mellan centrumledningen och KRF:s tillgänglighetsgrupp

Kostnad: Budgeteras av Rodamco

Ansvar: Rodamco/Tyresö centrum

4.3 Kommunens utemiljö

Boverket har också tagit fram föreskrifter och allmänna råd som gäller allmänna platser och andra anläggningar än byggnader för att undanröja enkelt avhjälpta hinder i utemiljön (ALM 1) Föreskrifterna och råden omfattar:

- gångytor
- utjämning mellan gångytor
- ramper och trappor
- kontraster och markeringar
- varningsmarkeringar
- skyltar
- belysning
- sittplatser och parkeringsplatser

a. Genomförd inventering av kommunens utemiljö och kostnadsberäknad åtgärdsplan

Under 2008 genomförde kommunen en omfattande inventering av tillgängligheten i kommunens utemiljö. Inventeringen omfattar ca. 1700 objekt och följande objekt har inventerats:

- busshållplatser
- bänkar
- gång- och cykelbanor
- handikapparkeringar
- informationsskyltar
- ramper
- trappor
- tunnlar
- övergångställen

En åtgärdsplan har sedan tagits fram under 2009 med indelningen centrala Bollmora, Trollbäcken och Strand/Krusboda Vid sidan av kommunens inventering och åtgärdsplan har SL genom Vägverket inventerat busshållplatser längs tre stomlinjer med förslag på åtgärder. Avsikten med denna separata inventering är att genom åtgärder möjliggöra trafik för låggolvsbussar.

Avsikten är nu att under 2010 **dels** åtgärda busshållplatserna längs de tre stomlinjerna i kommunen **dels** påbörja åtgärder enligt plan i centrala Bollmora.

Åtagande 2010: Tillgänglighetsförbättringar av busshållplatser längs tre stomlinjer samt påbörjande av tillgänglighetsförbättringar i centrala Bollmora enligt åtgärdsplan

Kostnad: 1,5 miljoner kr.

Ansvar: Tekniska kontoret

b. Tillgänglighetsförbättringar i kommunens rekreationsområden

Vissa tillgänglighetsförbättringar gjordes i Alby friluftsområdet 2002.

Förra året inventerades några andra välbesökta områden som Dyviks lövängar och rastplatsen vid Barnsjön, när det gäller framkomligheten för rörelsehindrade.

Åtagande 2010: I samverkan mellan kommunekologen och KRF:s tillgänglighetsgrupp förbättra framkomligheten i några rekreationsområden.

Kostnad: 50 tkr.

Ansvar: Tillgänglighetsrådgivaren och tekniska kontoret

c. Tillgängligheten till TYBO:s bostadsbestånd.

Tillgängligheten till Tyresö bostäders utemiljö har delvis belysts i den omfattande inventeringen av kommunens utemiljö som gjordes 2008.

Åtagande 2010: I samverkan mellan tillgänglighetsrådgivaren och TYBO se över behovet av tillgänglighetsförbättringar i utemiljön.

Kostnad: Ingen särskild kostnad.

Ansvar: Tillgänglighetsrådgivaren

d. Snö och halkbekämpning

Snöröjning och halkbekämpning ska utföras så att det inte innebär svårigheter för rörelsehindrade att förflytta sig i kommunens gatumiljö och på allmänna platser.

Vintern 2009-2010 har varit särskilt bevärlig på grund av den omfattande nederbörden, vilket till exempel medfört

att parkeringsplatser för rörelsehindrade blockerats av snömassor eller att tryckknappar på stolpar vid övergångställen inte gått att nå.

Åtagande 2010: KRF tar initiativ till en träff med Tekniska kontoret inför vintersäsongen för att gemensamt diskutera hur rörelsehindrades behov på ett bättre sätt ska kunna tillgodoses i snö- och halkbekämpningen.

Kostnad: Viss merkostnad för kommunen för att göra punktsatser för bättre tillgänglighet.

Ansvar: Tekniska kontoret.

4.4 Tillgänglighetsguide (delvis kvar från 2009)

En uppdaterad tillgänglighetsguide med beskrivning av kommunens offentliga lokaler togs fram 2009 och publicerades på kommunens hemsida i början av 2010.

Åtagande 2010: Tryck av den nya Tillgänglighetsguiden.

Kostnad: 20 tkr

Ansvar: KRF:s sekreterare

4.5 Kommunens parkeringsplatser för rörelsehindrade

Parkeringsplatserna i centrala Tyresö har inventerats.

Åtagande 2010: Publicering av kommunens biluppställningsplatser för rörelsehindrade på kommunens hemsida (under "tillgänglighet").

Kostnad: Ingen särskild kostnad

Ansvar: KRF:s sekreterare

5. OMSORG OCH SOCIAL SERVICE

Staterna bör garantera utvecklingen av och tillgången till stöd och service, inbegripet sådana hjälpmedel som bidrar till att personer med funktionsnedsättning kan bli mer oberoende i det dagliga livet och utöva sina rättigheter (FN:s standardregel 4)

Föreläsningar

Två föreläsningar inom området funktionsnedsättning i kommunens serie med temakvällar i angelägna ämnen.

Åtagande 2010: Föreläsning under våren om Aspergers syndrom med praktiska råd

hur man bättre kan stödja barn, ungdomar eller vuxna med funktionshinder inom autismspektrumet.

Kostnad: 12 tkr. från tillgänglighetsplanen

Ansvar: Fritidssamordnaren och KRF:s sekreterare

Åtagande 2010: Föreläsningen till hösten ännu ej bestämd.

6. KULTUR OCH FRITID

Staterna ska se till att människor med funktionsnedsättning kan delta i kulturlivet på lika villkor.

(FN:s standardregel 10).

Staterna ska vidta åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning samma möjlighet till rekreation och idrott som andra.

(FN:s standardregel 11)

6.1. Fritidsaktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning

a. Broschyr med fritidstips

En gemensam broschyr om fritidstips i Tyresö kommun, Haninge kommun och Nynäshamns kommun kommer att tryckas inför höstterminen 2010.

Åtagande 2010: Publicering av gemensam broschyr om fritidstips för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Kostnad: 30 tkr. från tillgänglighetsplanen

Ansvar: Utvecklingsförvaltningen

b. Bearbetning av enkätsvar från särskolans elever

Hösten 2009 genomfördes en enkät till särskolans elever om fritidsvanor.

Åtagande 2010: Fritidssamordnaren och en utredare vid utvecklingsförvaltningen kommer att analysera och förslå åtgärder utifrån det samlade resultatet av enkäten. Detta arbete redovisas i GAN-nämnden såväl som i KRF

Kostnad: Ingen särskild kostnad

Ansvar: Fritidssamordnaren

c. Naturskolan

Naturskolan har sin bas i Alby friluftsgård och tillhör organisatoriskt Tekniska kontoret. Genom samverkan

med skolan erbjuds elever till exempel naturvandringar för att på ett konkret sätt få kunskaper om djur- och växtliv.

Åtagande 2010: Undersöka möjligheten att nå fler barn- och ungdomar genom samverkan med fritidssamordnaren för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Kostnad: Arvodering av lärare kan bli aktuell, dock ingen större kostnad.

Ansvar: Utvecklingsförvaltningen och Tekniska kontoret

6.2. Datorträning i samverkan med de lokala handikappföreningarna

Under 2009 påbörjades förberedelser i samverkan mellan KHR och Studieförbundet Vuxenskolan, för att kunna erbjuda föreningsmedlemmar anpassad grundutbildning i datoranvändande och Internet.

Vuxenskolan har en speciell utbildning för så kallade IT-ombud, där ett inslag är att forma personliga startsidor utifrån användarens behov och intressen. En person aktiv i det lokala föreningslivet gavs möjlighet att gå denna utbildning hösten 2009.

Möjlighet finns nu att i studiecirkelform (minst 3 deltagare i en cirkel) anordna utbildning i C3L:s lokaler, där kursledaren arvoderas av Vuxenskolan,

Åtagande 2010: Påbörjande av grundutbildning i data i samverkan mellan KHR och studieförbundet Vuxenskolan.

Kostnad: 20 tkr från tillgänglighetsplanen för lokalhyra

Ansvar: Vuxenskolan och KRF

7. UTBILDNING

Staterna bör erkänna principen om lika möjlighet till utbildning på grundskole-, gymnasie- och högskolenivå för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. De bör se till att sådan utbildning är en integrerad del av den ordinarie utbildningen.
(FN:s standardregel 6).

Samverkan mellan skolan och KRF:s arbetsgrupp för barn och ungdomsfrågor

Sedan några år finns en arbetsgrupp inom KRF vars uppgift är att uppmärksamma situationen för barn och ungdomar med funktionsnedsättning i kommunens skolor och i föreningslivet.

Åtagande 2009: Fortsatt samverkan mellan i första hand chefen för organisationen Elever i behov av särskilt stöd och KRF:s arbetsgrupp för barn och ungdomsfrågor.

Kostnad: Ingen särskild kostnad

Ansvar: KRF:s sekreterare

8. ARBETE

Staterna bör erkänna principen att förutsättningar skapas för människor med funktionsnedsättningar så att de ska kunna utnyttja sina rättigheter, särskilt rätten till arbete.
(FN:s standardregel 7).

KomAn-projektet

KomAn-projektet är ett treårigt projekt som pågår under perioden 2009 07 01- 2012 06 30, där kommunerna Tyresö, Haninge, Nynäshamn och Värmdö deltar.

Projektet syftar till att öka möjligheten till självförsörjning, valmöjligheter och integration i arbetslivet.

Målgrupperna i verksamheten är personer med psykiska, neuropsykiatriska och intellektuella funktionsnedsättningar.

KomAn-projektet har fyra huvudinriktningar:

- kartläggning och mobilisering
- supported employment
- socialt företagande
- anpassad yrkesutbildning

Projektet har dels en kommungemensam ledningsgrupp, en lokal styrgrupp och arbetsgrupper. Försäkringskassan, arbetsförmedlingen och landstinget deltar både centralt och lokalt i projektet. Värmdö kommun är huvudansvarig för projektets administration och redovisning.

Finansieringen för tjänster och aktiviteter i projektet är täckt för 2010. Ett undantag är dock kostnaden för studiebesök med mera för de mobiliseringsgrupper som kommer att starta under året. De personer som rekryteras till mobiliseringsgrupperna står ofta långt från arbetsmarknaden och behöver stimulans och personligt stöd.

Åtagande 2010: Stöd från tillgänglighetsplanen till aktiviteter för de mobiliseringsgrupper som kommer att starta under 2010

Kostnad: 50 tkr

Ansvar: Stadsbyggnadschefen och socialchefen

Tillgänglighetsplan för Tyresö kommun 2008-2010

Åtaganden 2009 och resultat

Mål: All kommuninnevånare
ska kunna ta del samhällets
service och utbud på så
likvärdiga villkor som möjligt

tyresö kommun

Innehåll

Inledning.....	3-4
Kommunal planering och Kommunala Handikapprådet	4-5
Ökad medvetenhet och bemötande	5
Tillgänglig information och kommunikation.....	6-7
Tillgänglighet i den fysiska miljön	7-8
Omsorg och social service.....	9
Kultur och fritid	9-10
Utbildning	10-11
Arbete	11

INLEDNING

Omvärldsanalys

Termen handikapp: Socialstyrelsens terminologiråd har fattat beslut om revidering av termerna funktionsnedsättning och handikapp.

Funktionsnedsättning och funktionshinder är inte längre synonymer, funktionshinder blir en egen term och handikapp utgår.

I och med detta definieras begreppet funktionsnedsättning som nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga.

Begreppet funktionshinder definieras som begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. För båda termerna avråds handikapp som synonym. En viktig konsekvens är att funktionshinder inte är något som en person har utan det är miljön som är funktionshindrande.

Samhällets insatser

Samhällets insatser kan därför både ha en inriktning mot att förbättra de förmågor som funktionsnedsättningen innebär (till exempel genom en väl fungerande rehabilitering eller effektiva hjälpmedel) och att förbättra samhällets tillgänglighet så att en funktionsnedsättning inte behöver utgöra ett funktionshinder (till exempel tillgänglig information och kommunikation eller undanröjande av hinder i den fysiska miljön).

Vägledande dokument

År 2001 antog riksdagen en nationell handlingsplan för att öka delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning.

I planen angavs följande övergripande mål:

- att skapa ett samhälle med mångfald som grund
- att samhället utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhället.
- att skapa jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning

I den nationella handlingsplanen anges också tre prioriterade områden till år 2010:

- att se till att handikapperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer
- att skapa ett tillgängligt samhälle
- att förbättra bemötandet.

I den nationella handlingsplanen finns också ett fördelat sektorsansvar för att de uppsatta målen ska kunna nås. Skolverket har till exempel det statliga sektorsansvaret när det gäller elever med funktionsnedsättning.

FN:s standardregler (antagna av FN 1993), som utgör principiella ståndpunkter om staternas ansvar mot

samhällsmedborgare med funktionsnedsättning, är också ett viktigt vägledande dokument. Standardreglerna är 22 till antalet inom följande områden:

- förutsättningar för delaktighet på lika villkor (till exempel rehabilitering)
- huvudområden för delaktighet på lika villkor (till exempel arbete och kultur)
- genomförande (t.ex. lagstiftning och samordning)
- uppföljning och utvärdering

Utgångspunkten är att alla människor har samma värde och rättigheter.

En ytterligare förstärkning av rättighetsperspektivet har skett då FN i december 2006 antog den nya konventionen om mänskliga rättigheter för människor med funktionsnedsättning. Konventionen undertecknades för Sveriges del i mars 2007. Konventionens syfte är att stärka skyddet av de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning enligt de konventioner som redan finns. Konventionen som fokuserar på icke-diskriminering listar nödvändiga åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska kunna åtnjuta såväl medborgerliga och politiska som ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Ratificeringen av konventionen har påbörjats vilket innebär att svenska lagar och regelverk ska ses över så att de stämmer med rättigheterna i konventionen. Detta är en process som kan ta upp till ett par år.

Mål: Målet med planen är att genom konkreta åtgärder skapa ett tillgängligt samhälle där alla kommuninnevånare kan ta del av samhällets service och utbud på så likvärdiga villkor som möjligt.

Planens utformning:

Planen omfattar följande områden:

1. Kommunal planering och KHR:s roll
2. Bemötande
3. Tillgänglig information och kommunikation
4. Tillgänglighet i den fysiska miljön
5. Kultur och fritid
6. Omsorg och social service
7. Utbildning
8. Arbete

Inom varje delområde finns en mer generell text tillsammans med åtaganden för innevarande år. Detta innebär att planen omfattar åren 2008 till 2010 men har åtaganden separat för åren 2008, 2009 och 2010.

Förslag till åtaganden för påföljande år ska finnas med när kommunens budgetarbete påbörjas för det kommande verksamhetsåret. I varje åtagande som anges i planen specificeras kostnad och ansvar.

Målgrupp: Målgruppen är barn ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning och personal som arbetar med dessa. De olika funktionsnedsättningarna kan grupperas som följer:

- nedsatt rörelseförmåga i armar, ben eller bål
- perceptionsnedsättningar som nedsatt syn- eller hörsel-förmåga
- intellektuella funktionsnedsättningar medfödda eller förvärvade
- medicinska funktionsnedsättningar med ett stort antal undergrupper som till exempel diabetes eller allergi
- psykiska funktionsnedsättningar

Uppföljning av planen:

En uppföljning av planen ska ske årligen där de åtaganden som finns angivna för innevarande år ska redovisas. .

Uppföljningen delges också kommunstyrelsen och ska även finnas med i årsredovisningen.

1. KOMMUNAL PLANERING OCH KOMMUNALA HANDIKAPP-RÅDET

1.1. Kommunal planering

”Staterna ska tillse att aspekter som rör personer med funktionsnedsättning beaktas i alla relevanta sammanhang och i all planering.” (FN:s standardregel 14).

I den nationella handlingsplanen sägs att varje myndighet har ett grundläggande ansvar att inom sitt ansvarsområde leva upp till de nationella målen och FN:s standardregler. Allt för ofta ses frågor som rör människor med funktionsnedsättning som ett särområde i stället för en naturlig del inom politikerområdet. Kommunen bör inom alla sina verksamhetsområden verka för att de nationella målen för personer med funktionsnedsättning bör ingå som en naturlig del i den ordinarie verksamheten.

1.2 Kommunala handikapprådet

”Staterna ska erkänna handikapp-organisationernas rätt att representera människor med funktionsnedsättning och den rådgivande roll man kan ha när det gäller att fatta beslut i kommunala frågor som berör personer med funktionsnedsättning. (FN:s standardregel 18).

Kommunala handikapprådet är ett organ för samråd och ömsesidig information mellan de handikappades organisationer å ena sidan och kommunens styrelser och nämnder å den andra. I arbetsordningen för rådet, fastställd av kommunstyrelsen (1999), betonas att kommunen ska informera om planer på förändringar av samhälls-insatsernas utformning och organisation och därvid inhämta synpunkter från rådet i ett tidigt skede. Handikapprådet ska också beredas möjlighet att föreslå förändringar i frågor som har aktualitet för personer med funktionsnedsättning. För att behandla ärendet av skyndsamt slag finns ett arbetsutskott.

Förändringar i kommunens verksamheter

Åtagande 2009: Vid förändringar i kommunens verksamhetsområden som berör personer med funktionsnedsättning ska rådet informeras på ett tidigt stadium för synpunkter. Vid kommunal planering som inbegriper projektgrupp ska övervägande ske om representant/er från KHR bör ingå i arbetet.

Kostnad: Inom ordinarie budgetramar

Ansvar: Kommunens nämnder

2. ÖKAT MEDVETANDE OCH BEMÖTANDE

”Staterna bör aktivt öka medvetenheten i samhället om människor med funktionsnedsättning, om deras rättigheter, behov och möjligheter och vad de kan bidra med”

(FN:s standardregel 1)

För att personer med funktionsnedsättning i högre grad ska bli delaktiga i samhället behövs en ökad medvetenhet och kunskap. Detta kan bidra till en större förståelse för de behov som finns vid utformningen av kommunens verksamheter men också i bemötandet av personer med funktionsnedsättning.

2.1 Utbildning om tillgänglighet

En utbildning om tillgänglighet i kommunens utemiljö genomfördes 2004 med personal från stadsbyggnadskontoret och tekniska kontoret. Ett flertal medarbetare har sedan dess slutat i kommunen och nya har tillkommit.

Åtagande 2009: Utbildning om tillgänglighet i den fysiska miljön. Fyra halvdagsseminarier hösten 2009 om tillgänglighet i den fysiska miljön för personal vid tekniska kontoret, stadsbyggnadskontoret och förtroendevalda. Information om funktionsnedsättningar och praktiska övningar (”prova på”) i utemiljön.

Kostnad: 20 tkr från tillgänglighetsplan

Ansvar: Tillgänglighetsrådgivaren samverkan med KHR

Resultat: Utbildningstillfällena reducerades till tre, varav två för personalen har genomförts medan utbildningen för politiker kvarstår.

2.2 Utbildning till personal i bemötande (kvar från 2008)

Åtagande 2009: Halvdagsutbildning till personal vid servicecenter och biblioteken i bemötande av personer med funktionsnedsättning i samverkan med teater Sörmland.

Kostnad: 15 tkr.

Ansvar: KHR och personalkontoret

Resultat: Två halvdagsutbildningar genomförda.

2.3 Informationsfilm om astma och allergi (kvar från 2008)

Åtagande 2009: I samverkan med C3L:s mediapilotutbildning producera en informationsfilm om astma och allergi att distribueras till kommunens skolor och förskolor

Kostnad: 30 tkr.

Ansvar: Folkhälsoplaneraren och KHR:s sekreterare

Resultat: Filmen färdigställd av tre elever vid utbildningen och distribuerad till skolor och förskolor.

2.4 Information om FN-konventionen

FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning antogs av Sveriges riksdag i november 2008.

Åtagande 2009: Information om FN:s konvention om mänskliga rättigheter. I samverkan med HSO (Handikappförbundens samverkansorgan) anordna en information om FN:s konvention om mänskliga rättigheter och det pågående arbetet med ratificering av deklarationen till svensk lagstiftning.

Kostnad: 10 tkr från tillgänglighetsplan

Ansvar: KHR i samverkan med HSO

Resultat: Informationen genomfördes i december.

3. TILLGÄNGLIG INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

Staterna bör inse tillgänglighetens betydelse på alla områden i utvecklingen mot full delaktighet. Oavsett vilka eller hur stora funktionsnedsättning människor har, ska staterna se till att de får information och möjlighet till kommunikation.

(FN:s standardregel 5b).

Handisam, den statliga myndigheten för handikappolitisk samordning, har regeringens uppdrag att samordna och driva på i svensk handikappolitik. Handisam har tagit fram ett inventeringsformulär som har använts av organisationer och myndigheter för att fastställa i vilken utsträckning i dess kommunikation och information är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

I formuläret finns följande delområden: **telefonsamtal** (till exempel talsvarssystem, information till personal om taltjänst och texttelefon)

- -
korrespondens och meddelanden (till exempel brev i alternativa format och utformningen av blanketter)

- **skriftlig information** (till exempel formgivning med bästa möjliga läsbarhet eller i lättläst form)

- **webb och e-tjänster** (till exempel tillgänglighet enligt internationella riktlinjer, grundläggande information på lättläst svenska eller stödjande funktioner som ”talande webb”).

3.1 Kommunens taltidning

Kommunens taltidning har under en lång tid utgivits som kassetband. En övergång till CD kan nå fler lyssnare.

Åtagande 2009: Övergång från kassetband till CD för taltidningen.

Kostnad: Ingen särskild kostnad

Ansvar: Chefen för informationsenheten

Resultat: Övergång till CD gjordes under hösten. Servicecenter läser in taltidningen men informationsenheten kommer att lämna underlag till extern resurs. Information om taltidningen finns nu också på kommunens hemsida.

3.2 Kommunens hemsida

Flera tillgänglighetsförbättringar har gjort av kommunens hemsida i samband med att webb-platsen förbättrades i början av året. Genom att ansluta sig till företaget Funka Nu:s kommunprojekt ges möjlighet att till låg kostnad ta del av andra kommuners förbättringar i webbplatsstrukturen som kan leda till ännu bättre tillgänglighet till www.tyreso.se.

Åtagande 2009: Anslutning till Funka Nu:s kommunprojekt.

Kostnad: 1 tkr

Ansvar: Chefen för informationsavdelningen

Resultat: Kommunen har anslutit sig till Funka Nu:s kommunprojekt.

3.3 Teletal

Genom att ansluta sig till Teletal kan man från kommunens växel, med en knapptryckning, vidarekopplas till Teletal. Teletal kan då ge tal- minnes- och anteckningsstöd under samtalet (trepartssamtal). Ett antal kommuner har infört denna service till de innevånare som är i behov av tjänsten.

Åtagande 2009: Kommunen ansluter sig till Teletal för att förbättra möjligheten till kommunikation för personer med tal- eller minnes-svårigheter.

Kostnad: Tjänsten är kostnadsfri

Ansvar: Chefen för informationsenheten

Resultat: Anslutning till teletal har ännu inte skett.

3.4 Guide för personer med psykisk funktionsnedsättning

2007 producerade kommunen en guide med fylig information om det stöd som samhället kan ge till personer med funktionsnedsättning. Behov finns av en mer kortfattad information som speciellt vänder sig till personer med psykisk ohälsa.

Åtagande 2009: Framställa en kortfattad guide som vänder sig till personer med psykisk ohälsa.

Kostnad: 15 tkr för redigering och tryck från Tillgänglighetsplanen.
Ansvar: KHR:s sekreterare
Resultat: Förslag till guide klart.
Socialförvaltningen ska inkomma med synpunkter.

4. TILLGÄNGLIGHET I DEN FYSISKA MILJÖN

” Staterna bör inse tillgänglighetens betydelse på alla områden i utvecklingen mot full delaktighet. Oavsett vilka eller hur stor funktionsnedsättning människorna har ska staterna införa handlingsplaner som gör miljön tillgänglig för dem.
(FN:s standardregel 5)

4.1 Kommunens lokaler

Den nationella målsättningen är att enkelt avhjälpna hinder ska vara åtgärdade till och med år 2010. För att nå målet har Boverket därför tagit fram följande:

” Föreskrifter och råd om enkelt avhjälpna hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser (HIN).

Föreskrifterna och råden omfattar:

- fysiska hinder i form av mindre nivå skillnader, tunga dörrar eller felaktigt placerade eller felaktigt utformade manöverdon
- kontrastmarkering och varningsmarkering
- skyltning och ljudmiljö
- bristande och bländande belysning
- balansstöd
- utformning av biluppställningsplats för motorfordon
- lekplatsers utformning och utrustning

a. Åtgärdsplan för kommunens skolor

En åtgärdsplan för tillgänglighetsförbättringar (enkelt avhjälpna hinder) i kommunens skolor för perioden 2007-2010 pågår. Tillgänglighetsförbättringarna i kommunens förskolor är avslutade.

Åtagande 2009: Förbättringar av tillgängligheten i kommunens skolor enligt åtgärdsplan.

Kostnad: 700 tkr.

Ansvar: Barn- och utbildningsförvaltningen i samverkan med tekniska kontoret.

Resultat: Tillgänglighetsförbättringar gjordes i fyra skolor under 2009.

b. Hörselhjälpmedel

Åtagande 2009: Översyn av befintliga hörselslingor i kommunens lokaler och bedömning av behovet av kompletterande slingor.

Kostnad: 10 tkr för konsultmedverkan

Ansvar: Tillgänglighetsrådgivaren

Resultat: En sammanställning av behoven har gjorts av konsult, dock återstår kommunens skolor

4.2 Tyresö centrum

Tillgänglighetsförbättringar i Tyresö centrum pågår i samverkan mellan Rodamco Tyresö centrum och KHR.

Åtagande 2009: Fortsätta tillgänglighetsförbättringar i Tyresö centrum bland annat ombyggnad av befintlig handikapptoilet och färdigställande av två nya toaletter.

Kostnad: Budgeteras av Rodamco

Ansvar: Rodamco/Tyresö centrum

Resultat: Ovanstående åtgärder genomförda.

4.3 Kommunens utemiljö

Boverket har också tagit fram föreskrifter och allmänna råd som gäller allmänna platser och andra anläggningar än byggnader för att undanröja enkelt avhjälpna hinder i utemiljön (ALM 1) Föreskrifterna och råden omfattar

- gångtor
- utjämning mellan gångtor
- ramper och trappor
- kontraster och markeringar
- varningsmarkeringar
- skyltar
- belysning
- sittplatser och parkeringsplatser

Genomförd inventering av kommuns utemiljö

Under 2008 genomförde kommunen en omfattande inventering av tillgängligheten i kommunens utemiljö.

Inventeringen omfattar cirka 1700 objekt och följande objekt har inventerats:

- busshållplatser
- bänkar
- gång- och cykelbanor
- handikapparkeringar
- informationsskyltar
- ramper
- trappor
- tunnlar
- övergångsställen

Varje inventerat objekt har tilldelats ett totalbetyg med indelningen god standard, mindre god standard eller låg standard. Materialet finns i GIS (geografiskt informationssystem) och ger ett flertal olika möjligheter till information. Varje objekt går att ta fram med bild och beskrivning av standard och det går till exempel att beskriva sammanhängande stråk med befintliga hinder eller att få en geografisk lokalisering av samtliga hinder av en viss typ.

a. Åtgärdsplan för undanröjande av enkelt avhjälpna hinder i kommunens utemiljö

En åtgärdsplan med kostnadsberäkning behöver tas fram för kommunens utemiljö, liksom genomförande av en kortare utbildning för berörda tjänstemän hur materialet kan användas.

Åtagande 2009: Kostnadsberäknad åtgärdsplan för tillgänglighetsförbättrande åtgärder genom konsultmedverkan.

Utbildning för personal om datamaterialet.

Kostnad: 200 tkr från tillgänglighetsplan

Ansvar: Stadsbyggnadschefen

Resultat: En kostnadsberäknad åtgärdsplan med indelningen centrala Bollmora, Trollbäcken och Tyresö Strand/Krusboda är framtagen. Utbildning i användandet av materialet har skett.

b. Inventering av tillgängligheten till kommunens rekreationsområden

En god tillgänglighet inbegriper också de mer välbesökta rekreationsområdena i kommunen.

Åtagande 2009: I samverkan mellan kommunekologen och KHR inventera och föreslå tillgänglighetsförbättringar som ökar möjligheten till naturupplevelser för personer med nedsatt rörelseförmåga.

Kostnad: Ingen särskild kostnad

Ansvar: Tillgänglighetsrådgivaren och kommunekologen.

Resultat: En inventering har gjorts med förslag till förbättringar.

c. Snö och halkbekämpning

Snöröjning och halkbekämpning ska utföras så att det inte innebär svårigheter för rörelsehindrade att förflytta sig i kommunens gatumiljö och på allmänna ytor.

Åtagande 2009: Snöröjning och halkbekämpning ska ske så att god och säker framkomlighet råder på gångvägar, övergångsställen med mera. Gångvägar får inte blockeras av snövallar och den del av övergångsställena som avskiljer vägbanorna får inte blockeras av snö vid plogning av kommunens gatunät. Särskilt skyltade handikappplatser får inte användas för avstjälpning av snömassor. Halkbekämpning ska även ske vid frosthalka.

Kostnad: Inom ordinarie budgetramar.

Ansvar: Tekniska kontoret

Resultat: Ingen uppföljning har skett. I några fall av snöhinder har tekniska kontoret kontaktats.

4.4 Tillgänglighetsguide

En tillgänglighetsguide togs fram 2002 men är i stort behov av revidering och uppdatering. Guiden ska finnas i både i pappersversion och på kommunens hemsida.

Åtagande 2009: Uppdatering av tillgänglighetsguiden

Kostnad: 40 tkr

Ansvar: KHR:s sekreterare

Resultat: Den uppdaterade tillgänglighetsguiden publicerad på kommunens hemsida i februari 2010. Tryckt version planeras.

5. OMSORG OCH SOCIAL SERVICE

Staterna bör stödja såväl utveckling, tillverkning, distribution och service av hjälpmedel och utrustning som information om dessa.

(standardregel 4:2)

Föreläsningar

a. Föreläsning om räknsvårigheter (dyskalkyli)

Hösten 2008 genomfördes fyra föreläsningar om dyslexi som var mycket välbesökta. En föreläsning om räknsvårigheter kommer att hållas i oktober där föreläsaren ger en teoretisk bakgrund till dyskalkyli och det aktuella forskningsläget, men ger också konkreta exempel hur denna kan undersökas och bemötas pedagogiskt.

Åtagande: 2009: Föreläsning om dyskalkyli/räknsvårigheter.

Kostnad: 4 tkr från tillgänglighetsplan

Ansvar: Speciallärare vid skolans datortek.

Resultat: Föreläsningen genomförd med ett trettiotal åhörare.

b. Föreläsning om funktionshinder i ett föränderligt samhälle

Mot bakgrund av den historiska utvecklingen på området kommer aktuella trender i forskningen och politiken att presenteras.

Åtagande 2009: Föreläsning om funktionshinder i ett föränderligt samhälle

Kostnad: 4 tkr från tillgänglighetsplan

Ansvar: Fritidssamordnaren vid utvecklingsförvaltningens fritidsenhet och KHR:s sekreterare

Resultat: Föreläsningen genomförd med ett femtontal åhörare.

6. KULTUR OCH FRITID

Staterna ska se till att människor med funktionsnedsättning kan delta i kulturlivet på lika villkor.

(FN:s standardregel 10).

Staterna ska vidta åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning samma möjlighet till rekreation och idrott som andra. (FN:s standardregel 11)

6.1. Fritidsaktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning

a. Fritidssamordnare

En halvtidstjänst som fritidssamordnare finns sedan årsskiftet vid utvecklingsförvaltningens fritidsenhet för att utveckla verksamheten. Viktiga delar i arbetet är att skapa goda kontakter med det lokala föreningslivet och att nå ungdomar och föräldrar kring de aktiviteter som successivt kommer att påbörjas.

För innevarande år finns dock inget verksamhetsanslag knutet till tjänsten för att till exempel kunna erbjuda ledarutbildningar.

En gemensam broschyr för Tyresö, Haninge och Nynäshamn som vänder sig till målgruppen kommer att ges ut 2010.

Åtagande 2009: Verksamhetsanslag knutet till tjänsten som fritidssamordnare.

Kostnad: 30 tkr från tillgänglighetsplan.

Ansvar: Chefen för utvecklingsförvaltningen

Resultat: Fritidssamordnaren har inte behövt särskilt verksamhetsanslag under 2009. Däremot behövs ekonomiskt stöd från tillgänglighetsplanen för den gemensamma broschyren om fritidstips (Tyresö, Haninge och Nynäshamn) som kommer att publiceras inför höstterminen 2010.

Fritidssamordnaren har under 2009 bland annat varit den lokala gymnastikklubben behjälplig i en ansökan till Allmänna arvsfonden för anpassad utrustning till den nya gymnastikhallen vid Dalskolan, vilket resulterade i bidrag från fonden på över 3 miljoner kronor.

b. Kartläggning av särskoleelevernas fritidsaktiviteter

Ungdomarnas fritidsaktiviteter kommer under hösten 2009 att kartläggas med hjälp av en enkätundersökning. Studien Ung Livsstil genomfördes först i Jönköpings kommun. Den har sedan genomförts i Stockholms, Haninge, Lidingö och Helsingborg. Särskolan har dock utöver Jönköpings endast undersökts i Haninge. Genom en enkätundersökning kommer kommunens fritidsenhet ha en möjlighet att kartlägga ungdomars preferenser idag.

Dessutom kan man se om antalet ungdomar som deltar i någon sorts fritidsaktivitet ökar över tiden. Genom jämförelsetal kan Tyresö kommun även se sin verksamhet i relation till andra kommuners arbete.

Åtagande 2009: Genomförande av enkätundersökning om fritidsaktiviteter som vänder sig till särskolans elever.

Kostnad: Ingen särskild kostnad

Ansvar: Fritidssamordnaren vid utvecklingsförvaltningens fritidsenhet.

Resultat: Enkäten har genomförts.

6.2. Samverkan mellan studieförbunden och de lokala handikappföreningarna

Under 2008 påbörjades ett samarbete mellan Studieförbundet Vuxenskolan och några föreningar i KHR för att kunna erbjuda fritidsaktiviteter efter intresse där målgruppen var vuxna (bland annat genom en inspirationskväll med ett större antal besökare). Det behövs dock mer information och uppföljning för att verksamheten ska kunna utvecklas.

Följande aktiviteter är möjliga att genomföra:

1. Utvidga samverkan till ABF (det andra studieförbundet med lokal administration i Tyresö).
2. Göra en handlingsplan tillsammans med de lokala föreningarna och studieförbundet hur verksamheten kan utvecklas som tar fasta på:
 - viktiga målgrupper och ansvarsfördelning mellan studieförbunden och föreningarna
 - de rehabiliterande möjligheter som finns i till exempel datorträning
 - information om aktiviteter till kommunens verksamheter för personer med funktionshinder
 - studieförbundens möjligheter till lokaler och arvodering till cirkelledare

Åtagande 2009: Påbörja en samverkan med organisatoriskt fastare former för att kunna erbjuda aktiviteter i de lokala studieförbunden

Kostnad: 20 tkr från tillgänglighetsplan

Ansvar: Studieförbundet Vuxenskolan, ABF, de lokala handikappföreningarna och KHR:s sekreterare

Resultat: Arbetet under 2009 kom endast att fortsätta med studieförbundet Vuxenskolan och då särskilt därför att man drivit ett projekt att utbilda IT-ombud - en resurs för en verksamhet även i Tyresö.

En person knuten till Vuxenskolan genomförde utbildningen under hösten (skapande av personliga startsidor) och för närvarande undersöks möjligheten att kunna bedriva datorträning i C3L:s lokaler.

6.3 Talad information till kommunens talboksbibliotek

Det finns nu mer än 5000 titlar i kommunens talboksbibliotek. Är man synskadad måste man dock få hjälp av personal för att hitta i det stora utbudet. Möjlighet finns att installera en utrustning i biblioteket som via avläsning till en informationsbärare i hyllan läser upp boktitlarna, vilket ger en möjlighet att botanisera bland böckerna på egen hand. Systemet är även till hjälp för personer med kognitiv funktionsnedsättning.

Åtagande 2009: Installation av tekniskt hjälpmedel som möjliggör uppläsning av boktitlar i talboksbiblioteket.

Kostnad: 10 tkr från tillgänglighetsplan

Ansvar: Bibliotekschefen

Resultat: En demonstration av hjälpmedlet gjordes med deltagande av personer från synskadades lokala förening. I slutändan bedömdes dock att kommunen skulle avvakta inköp av detta hjälpmedlet. I stället satsade biblioteket på inköp av 10 så kallade kompakta daisyspelare (man hade tidigare enbart ett exemplar som ständigt var utlånat).

7. UTBILDNING

Staterna bör erkänna principen om lika möjlighet till utbildning på grundskole-, gymnasie- och högskolenivå för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. De bör se till att sådan utbildning är en integrerad del av den ordinarie utbildningen.
(FN:s standardregel 6).

Samverkan mellan skolan och KHR:s arbetsgrupp för barn och ungdomsfrågor

Sedan några år finns en arbetsgrupp inom KHR vars uppgift är att uppmärksamma

situationen för barn och ungdomar med funktionsnedsättning i kommunens skolor och i föreningslivet.

Åtagande: 2009: Fortsatt samverkan mellan i första hand chefen för organisationen Elever i behov av särskilt stöd och KHR:s arbetsgrupp för barn och ungdomsfrågor.

Kostnad: Ingen särskild kostnad

Ansvar: KHR:s sekreterare

Resultat: En träff genomfördes i höstas med förvaltningschefen och arbetsgruppen.

Resultat : Projektet har kommit igång på ett bra sätt. Det gäller särskilt delområdet supported employment. Projektledaren har deltagit i sammanträde för KHR.

8. ARBETE

Staterna bör erkänna principen att förutsättningar skapas för människor med funktionsnedsättningar så att de kan utnyttja sina rättigheter, särskilt rätten till arbete.
(FN:s standardregel 7)

KomAn-projektet

EU-medel har beviljats under tre år för KomAn-projektet, som kommer att bedrivas i samverkan mellan Värmdö, Haninge och Nynäshamns kommun. Projektet syftar till att öka möjligheten till självförsörjning, valmöjligheter och integration i arbetslivet. Målgrupper för projektet är personer med psykiska, neuropsykiatriska och intellektuella funktionsnedsättningar. Projektet har dels en kommungemensam ledningsgrupp (socialchef och lokal projektledare från vår kommun), en lokal styrgrupp samt arbetsgrupper. Försäkringskassan, arbetsförmedlingen och landstinget deltar både centralt och lokalt i projektet. Värmdö kommun har huvudansvaret för projektets administration och redovisning.

KomAn-projektet inriktar sig på följande verksamheter:

- kartläggning och mobilisering
- supported employment
- socialt företagande
- anpassad yrkesutbildning

Varje kommun har ett fördjupningsområde med större ansvar visavi de andra kommunerna. I Tyresös fall är det anpassad yrkesutbildning.
Projektet påbörjas 2009-07-01.